СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Менеджмент ризиків»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова* (*4*)

Освітньо-професійна програма	**Геосиситеми та георизики**
Спеціальність	103 «Науки про Землю»
Галузь знань	10. Природнича географія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Добинда Ірина Петрівна, к.геогр. н. ***http://terra.chnu.edu.ua/iryna-petrivna-dobynda/***
Контактний тел.	+380994069763
E-mail:	i.dobynda@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Менеджмент ризиків» спрямований на формування у здобувачів освіти знань і навичок з ідентифікації, оцінки та управління природними, техногенними й соціально-економічними ризиками в геосистемах. У межах дисципліни розглядаються методи аналізу ризиків, підходи до їхнього мінімізації та інструменти прийняття управлінських рішень у сфері безпеки урбанізованих і природних територій. Особлива увага приділяється інтегрованим моделям ризик-менеджменту, міжнародним стандартам та практичному застосуванню стратегій управління ризиками для сталого розвитку.

Мета навчальної дисципліни «Менеджмент ризиків» полягає у формуванні теоретичних знань, умінь та практичних навичок, необхідних для вирішення завдань у галузі можливості управління природними небезпеками та пом'якшення їхнього впливу на суспільство.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ВСТУП. ЗАГАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РИЗИКІВ ТА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ	
Тема 1	Поняття, сутність і зміст ризик-менеджменту
Тема 2	Історія виникнення ризик-менеджменту та походження терміну
Тема 3	Ризики: концепція управління, поняття, сутність та визначення
Тема 4	Технології управління природними ризиками
Тема 5	Природні небезпеки та державна політика
МОДУЛЬ 2. ПРИРОДНІ НЕБЕЗПЕКИ ТА ЇХНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ	
Тема 6	Тема 1. Природні небезпеки та характер їхніх проявів

Тема 7	Тема 2. Менеджмент довкілля в концепції сталого розвитку
Тема 8	Тема 3**.** Моніторинг довкілля та його особливості
Тема 9	Тема 4. Оцінка природних небезпек
Тема 10	Тема 5. Планування управління ризиками стихійних лих

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Менеджмент ризиків» залучається низка освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Методи формування знань студентів: розповідь, пояснення, ілюстрація, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи формування практичних умінь і навичок: робота з контурними картами, атласами, розробка схем, таблиць, складання словника, аналіз джерельної бази, практичне виконання вправ

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Менеджмент ризиків» рекомендується використовувати таки методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль – *залік.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО:

- *Положенням про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- *Політикою використання штучного інтелекту у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/ .

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Боголюбов, В.М. (2010). (Ред.). Моніторинг довкілля : підручник. Вінниця : ВНТУ. 232 с.
2. Боровик М. В. (2018). Ризик-менеджмент: конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 65 с.
3. Бурлуцька, С. В., & Бурлуцький, С. В. (2017). Менеджмент природних ресурсів в контексті концепції сталого розвитку. Часопис економічних реформ, (3), 88-93.
4. Грицик В. (2009). Екологія довкілля. Охорона природи : навчальний посібник. Київ : Кондор. 292 с.
5. Желібо, Є. П., (2009). (Ред.). Безпека життєдіяльності: навч. Посіб. К.: Каравела, 2008. — 344 с.
6. Запорожець, О. І., Халмурадов, Б. Д., Применко В. І. та ін.. (2013). Безпека життєдіяльності: підручник. К. : «Центр учбової літератури. 448 с.
7. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 66 с.
8. Пехник, А. В., Пехник, А. В., Пехник, А. В., Кройтор, А. В., Кройтор, А. В., Кройтор, А. В., ... & Завгородняя, Ю. В. (2019). Теорія ризику: історія та сучасні підходи

Додаткова

1. Alcántara-Ayala, I., & Sassa, K. (2023). Landslide risk management: From hazard to disaster risk reduction. *Landslides, 20*, 2031–2037. https://doi.org/10.1007/s10346-023-02140-5
2. Andreastuti, S. D., Paripurno, E. T., Subandriyo, S., et al. (2023). Volcano disaster risk management during crisis: Implementation of risk communication in Indonesia. *Journal of Applied Volcanology, 12*(3). https://doi.org/10.1186/s13617-023-00129-2
3. Bao, H., Zeng, C., & Peng, Y. (2022). The use of digital technologies for landslide disaster risk research and disaster risk management: Progress and prospects. *Environmental Earth Sciences, 81*, 446. https://doi.org/10.1007/s12665-022-10575-7
4. Berse, K. B., Bendimerad, F., & Asami, Y. (2011). Beyond geo-spatial technologies: Promoting spatial thinking through local disaster risk management planning. *Procedia – Social and Behavioral Sciences, 21*, 73–82.
5. Farinós-Dasí, J., Pinazo-Dallenbach, P., Peiró Sánchez-Manjavacas, E., et al. (2024). Disaster risk management, climate change adaptation and the role of spatial and urban planning: Evidence from European case studies. *Natural Hazards*. https://doi.org/10.1007/s11069-024-06448-w

6. Ghosh, P., & Sudarsan, J. S. (2024). Nature-based disaster risk reduction of floods in urban areas. *Water Resources Management, 38*, 1847–1866. https://doi.org/10.1007/s11269-024-03757-4
7. Istomin, E. P., Abramov, V. M., Lepeshkin, O. M., Baikov, E. A., & Bidenko, S. I. (2019). Web-based tools for natural risk management while large environmental projects. *International Multidisciplinary Scientific GeoConference: SGEM, 19*(5.3), 953–959.
8. Liu, Y., Li, K., Yan, D., et al. (2023). The prediction of disaster risk paths based on IECNN model. *Natural Hazards, 117*, 163–188. https://doi.org/10.1007/s11069-023-05855-9
9. Mezősi, G. (2022). *Natural hazards and the mitigation of their impact*. Springer.
10. Ranke, U. (2016). *Natural disaster risk management*. Geoscience and Social Responsibility.
11. Rossi, P. H., Wright, J. D., & Weber-Burdin, E. (2013). *Natural hazards and public choice: The state and local politics of hazard mitigation*. Elsevier.
12. Smolka, A. (2006). Natural disasters and the challenge of extreme events: Risk management from an insurance perspective. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, 364*(1845), 2147–2165.
13. Wang, M., Wang, W., Dai, C., et al. (2024). Risk analysis and evaluation of emergency rescue in landslide disaster. *Natural Hazards*. https://doi.org/10.1007/s11069-024-06811-x
14. Добинда, І. (2022). Сучасний стан та перспективи природно-заповідного фонду Володимирського району Волинської області. *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія, 839*, 82–90. https://doi.org/10.31861/geo.2022.839.82-90
15. Добинда І. (2025). Охорона природи як форма неутилітарного природокористування (на прикладі Володимирського району Волинської області). *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія, 854*, 232–240.
16. Маєвський, В. В., Холявчук, Д. І., Кирилюк, С. М., Поп'юк, Я. А., & Добинда, І. П. (2026). Просторове моделювання лавинної небезпеки Боржавського гірського масиву засобами QGIS. *Український журнал природничих наук, (16)*, 116–128. https://doi.org/10.32782/naturaljournal.16.2026.10
17. Добинда, І. (2026). Ландшафтна репрезентативність локальної мережі природно-заповідного фонду Поромівської громади Володимирського району. *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія, 857*, 137–146. https://doi.org/10.31861/geo.2026.857.137-146

Покликання на робочу програму навчальної дисципліни

https://terra.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/menedzhment-ryzykiv-3.pdf